

Назва дисципліни	<i>Арт-терапія в соціальній роботі</i>
Викладач	К.пед.н., доцент Левчук Ірина Богданівна
Опис дисципліни	<p>Загальна інформація про дисципліну</p> <p>Предмет вивчення навчальної дисципліни: процес вербалізації проблем та переживань, самовираження за допомогою різних видів арт-терапії.</p> <p>Мета: розкрити значення впровадженого освітнього компонента у структурі практичної діяльності соціального працівника; розширити уявлення щодо теоретичних основ арт-терапії та навичок застосування арт-терапевтичних технологій у практиці соціального працівника; поглибити наукові уявлення про види та методи арт-терапії; ознайомити здобувачів вищої освіти із соціальною психокорекційною роботою з використанням арт-технік.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оволодіння базовими поняттями арт-терапії; - засвоїти різноманітні арт-терапевтичні техніки та методи, що базуються на творчому самовияві, мобілізації творчого потенціалу особистості, внутрішніх механізмів саморегуляції та корекції; - вивчити передумови та ситуативні аспекти, які передбачають застосування арт-терапевтичних технік у консультативній роботі соціального працівника з різними клієнтами соціальних послуг. <p>У результаті вивчення освітнього компоненту згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинні:</p> <p><u>знати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ зміст базових соціально-психологічних понять і категорій: арт-терапія, ізотерапія, мандалотерапія, казкотерапія, музикотерапія, танцювально-рухова терапія, ігрова терапія, фототерапія, пісочна терапія, креативність, метафоричність, ресурсність; ➤ поняття й історію виникнення арт-терапії, види та форми арт-терапії; ➤ поняття про структуру та функції арт-терапії в роботі з різними категоріями клієнтів соціально-психологічної практики; ➤ вимоги до аналізу продуктів арт-терапевтичної

діяльності;

вміти:

- ✓ обґрунтовувати доцільність застосування арт-терапії для вирішення конкретного соціально-діагностичного, корекційного та профілактичного завдання;
- ✓ оцінювати ресурсні можливості клієнта соціально-психологічної практики та оптимально задіяти й розвивати його творчий потенціал за допомогою арт-терапевтичних практик;
- ✓ застосовувати арт-терапевтичні методики й техніки для самодіагностики та саморегуляції;
- ✓ кваліфіковано й методично правильно використовувати арт-терапевтичний інструментарій

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен оволодіти компетенціями:

Згідно освітньо-професійної програми «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у здобувачів вищої освіти у процесі вивчення дисципліни мають бути сформовані наступні компетентності:

1. Інтегральна компетенція: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5.Здатність планувати та управляти часом.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

3. Спеціальні (фахові, предметні компетентності):

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших

особливостей.

ФК12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

ФК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

ФК18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

ФК19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

ФК20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН5. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та

	<p>складних життєвих обставин.</p> <p>ПРН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.</p> <p>ПРН14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.</p> <p>ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.</p> <p>ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.</p> <p>ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.</p> <p>ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p> <p>ПРН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.</p> <p>ПРН23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки</p>
<p>Перелік тем до освітнього компонента</p>	<p><i>Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АРТ-ТЕРАПІЇ</i></p> <p>Тема 1. Теоретико-методологічні засади арт-терапії. Поняття та основні категорії в арт-терапії.</p> <p>Тема 2. Гуманістична та психодинамічна терапія мистецтвом.</p> <p>Тема 3. Обґрунтування ефективності арт-терапії.</p> <p>Тема 4. Системний опис арт-терапевтичного процесу.</p> <p>Тема 5. Організація арт-терапевтичної діяльності.</p> <p>Тема 6. Концепція та форми арт-терапевтичної роботи.</p> <p>Тема 7. Галузі застосування арт-терапії.</p> <p><i>Змістовий модуль 2. ДІАГНОСТИКА В АРТ-ТЕРАПІЇ</i></p> <p>Тема 8. Символ та його застосування у сучасній арт-</p>

	<p>терапії.</p> <p>Тема 9. Діагностичний потенціал арт-терапевтичних технік.</p> <p><i>Змістовий модуль 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ МЕТОДИК І ТЕХНІК</i></p> <p>Тема 10. Особливості використання ізотерапії в роботі соціального працівника.</p> <p>Тема 11. Теорія і практика казкотерапії.</p> <p>Тема 12. Специфіка застосування музикотерапії.</p> <p>Тема 13. Танцювально-рухова терапія (ТРТ) в роботі соціального працівника.</p> <p>Тема 14. Арт-техніки роботи з піском, глиною та іншими пластичними матеріалами.</p> <p>Тема 15. Лялькотерапія як метод арт-терапії.</p> <p>Тема 16. Творчий потенціал арт-терапії.</p>
<p>Рекомендована література</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бернацька О. Виховання самостійної особистості засобами філіо-арт-терапії. – Психолог. – Шкільний світ. – 2010. - №16. – С. 3 – 7. 2. Власюк М. Арт-терапія : лікування мистецтвом: розробки, технології, досвід. – Відкритий урок. - 2018. - №7/8. – С.90-94. 3. Вознесенська О. Арт-терапії сім'ї. – Психолог. – Шкільний світ. – 2015. - № 39. – С. 9 – 14. 4. Вознесенська О. Шляхом арт-терапії у пошуках натхнення. – Психолог. – 2011. - №17. – С. 3 – 5. 5. Вознесенська О. Арт-терапевтична майстерність: радість й розвиток для всієї сім'ї. – Психолог. – Шкільний світ. – 2018. - №1. – С. 24-26 6. Волошина М. Арт-терапія у роботі зі студентами в період адаптації до навчання. – Психолог. – Шкільний світ. – 2017. - №2. – С. 24 – 26. 7. Тараріна О. А. Арт-коучинг. Техніки простих рішень. – К., Астамір-В, 2019. – 187 с. 8. Тараріна О. А. Арт-кухня: чарівні рецепти. – Л., 2018. - 232 с. 9. Тараріна О. А. Глибинна арт-терапія: практики трансформацій. – К., Астамір-В, 2017. – 218 с. 10. Тараріна О. А. Пісочна терапія: практичний старт. – К., Астамір-В, 2018. – 124 с. 11. Тараріна О. А. Практикум з арт-терапії в роботі з дітьми. – К., Астамір-В, 2019. – 148 с.

	<p>12. Тараріна О. А. Супервізія в арт-терапії: складні випадки та делікатні теми в роботі психолога. – К., Астамір-В, 2018. – 84 с.</p>
--	--